

Miejsca i szlaki

Przemysław Buryan

Waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego powiatu nowotomyskiego

1. Ankieta waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

Sanktuarium Matki Bożej Różańcowej w Zbąszyniu. [3]

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Zbór Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan w Nowym Tomysłu [2]

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Drewniany kościół barokowy św. Andrzeja w Brodach [4]

Drewniany kościół barokowy św. Marcina w Bukowcu [4]

Gotycki kościół św. św. Jana Chrzciciela i Ewangelisty w Lwówku [4]

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Barokowo-klasycystyczny pałac Szanieckich w Wąsowie [3]

Zamek lub pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*) (2)

Neogotycki zamek Hardta w Wąsowie [2]

Eklektyczny Pałac w Porążynie [2]

Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu D (za pierwsze trzy***) (2)

Zamek w Zbąszyniu [2]

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu niedostępna (za pierwsze trzy****) (1)

Pałac Szanieckich w Pakosławiu [1]

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Lwówek [3]

Nowy Tomyśl [3]

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)

Klasycystyczna rotunda w Wąsowie [4]

Neorenesansowy ratusz w Opalenicy [4]

Neoklasycystyczny ratusz w Nowym Tomysłu [4]

Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (za pierwsze dwa*) (4)

Dom olęderski w Nowym Tomysłu – siedziba Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa [4]

Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa) (1)

Zagroda olęderska w Jastrzębsku Starym [1]

I.A. d) Obiekty militarne:

Brak obiektów tej kategorii

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Za przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (2)

Przewodnicy po pałacu Szanieckich w Wąsowie [2]

Przewodnik po zamku von Hardta w Wąsowie [2]

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników obiektowych (w pierwsze pięć) (1)

Języki: angielski, niemiecki, hiszpański w ofercie pałacu Szanieckich w Wąsowie [1]

Języki: angielski, niemiecki, hiszpański w ofercie zamku von Hardta w Wąsowie [1]

Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego (pierwszych pięciu*) (1)

Przewodnik po pałacu „Dakowski Dwór” [1]

Przewodnik po kościele św. św. Jana Chrzyciela i Jana Ewangelisty w Lwówku [1]

Przewodnik po pałacu w Porążynie [1]

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki (element uznaniowy) [1]

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech****) (1)

Pomnik poległych w I Wojnie Światowej w Brodach [1]

Pomnik Powstańców Wielkopolskich w Nowym Tomysłu [1]

Barokowa rzeźba św. Jana Nepomucena w Brodach [1]

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

Miejsca narodzin, życia, śmierci oraz pochówku Emilii Szanieckiej [1]

Wojnowice – miejsce narodzin Kazimierza Raczyńskiego [1]

I.B. b) Cmentarze historyczne:

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

Grób Emilii Szanieckiej w Michorzewie [1]

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej ZD (do dwóch****) (1)

Cmentarz w Lwówku, ul. Pniewska [1]

I.B. c) Budowle współczesne:

Brak obiektów w tej kategorii.

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Największy na świecie kosz wiklinowy [2]

I.D. Muzea i wystawy:

Muzeum o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)

Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa w Nowym Tomysłu [5]

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech****) (2)

Muzeum Gospodarki Mięsnej w Sielinku [2]

Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła [2]

Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech*****) (1)

Kolekcja medalierska w Bibliotece Powiatowej [1]

Prywatny skansen rolnictwa w Wąsowie [1]

Przy wszystkich wyliczonych muzeach i ekspozycjach punkty dodatkowe za:

Przewodnicy obiektowi stali (2)

Muzeum Gospodarki Mięsnej [2]

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie (1)

Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła [1]

Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa [1]

Stale godziny otwarcia (1)*Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła [1]**Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa [1]**Muzeum Gospodarki Mięsnej [1]*

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broszury, foldery) (1)

*Muzeum Gospodarki Mięsnej [1]**Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła [1]**Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa [1]***I.E. Eventy kulturowe:**

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

*Jarmark Chmielo-Wikliniarski w Nowym Tomyslu [4]**Biesiada Kozłarska w Zbąszyniu [4]***I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:**

Brak zakładów przemysłowych z ofertą turystyczną lub kulturową.

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

ZOO, Akwaria, Parki Dzikich Zwierząt, inne duże obiekty zoologiczne (za każdy do trzech) (4)

Ogród zoologiczny w Nowym Tomyslu [4]

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)

Pszczewski Park Krajobrazowy (gmina Miedzichowo) [2]

Rezerwat przyrody na terenie regionu (do trzech) (1)

*Leśny rezerwat przyrody „Urbanowo” [1]**Ptasi rezerwat przyrody „Na j. Zgierzynieckim” [1]**Leśny rezerwat „Wielki Las” [1]*

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa) (2)

*Park pałacowy w stylu angielskim w Wąsowie [2]**Zabytkowy park pałacowy w Porążynie [2]*

Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki* (za pierwsze dwa) (1)

*Park Kultury i Wypoczynku w Nowym Tomyslu [1]***I.H. Szlaki kulturowe:**

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

*Szlak Emilii Szczanieckiej [2]**Rowerowy szlak budownictwa olęderskiego [2]**Rowerowy szlak chmielu i wikliny [2]*

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

*Trasa Wiklinowa po Nowym Tomyslu [1]***Suma punktów za kategorię I: 125****Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:****II.A. Informacja turystyczna:**

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)

Przewodnik po Nowym Tomyslu [3]

Aktualny, własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Wydawnictwa o miejscowościach Nowy Tomysl, Opalenica. Przewodnik po powiecie [2]

Pozostały aktualny materiał informacyjny (1)

Foldery i mapy wydawane przez urzędy gminne [1]

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego (od dwóch) (1)
Informacja krajoznawcza na odwrocie mapy powiatu. Języki: angielski, niemiecki [1]

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1 – gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

*Hotel „Pałac Wąsowo****”, Wąsowo, ul. Parkowa 1 [2]*

*Hotel „Remes Spa & Sport****”, Opalenica, ul. Parkowa 48 [2]*

*Hotel „Hi-Fi****”, Paproć 84 [2]*

*Hotel „Atrium***”, Nowy Tomyśl, Pl. Chopina 18 [2]*

*Hotel „Kopernik**”, Nowy Tomyśl, ul. Tysiąclecia 6 [2]*

*Hotel „Iral***”, Nowy Tomyśl, ul. Kościuszki 47 [2]*

Hotel „Haljan”, Lwówek, Rynek 1 [2]*

Szkolne schronisko młodzieżowe, Stary Tomyśl, ul. Powstańców Wlkp. 1 [2]

Szkolne schronisko młodzieżowe, Bolewicko 20 [2]

Ośrodek Szkoleń i Rekreacji Jansówka, Kuślin, ul. E.Szczanieckiej 23 [2]

Ośrodek „Zacisze”, Zbąszyń, ul. Garczyńskich 5 [2]

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja „Staromiejska” Opalenica, ul. Powstańca Kozaka 15 [1]

Dodatkowe punkty za restauracje otwartą po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Restauracja „Iral” Nowy Tomyśl, ul. Kościuszki 47 [1]

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Bar „Duet” Lwówek, ul. Rynek 38 [1]

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, busa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Colo-trans sp. z o.o. Nowy Tomyśl 061 44 25 115 [2]

Aleks – przewozy autokarowe Zbąszyń 068 38 46 194 [2]

Infrastruktura komunikacyjna:

Lotnisko z połączeniami krajowymi w odległości mniej niż 50km od centrum regionu (3)

Babimost [3]

Inny dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Zbąszyń [2]

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Nowy Tomyśl [2]

Autostrada lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 20 km (za pierwsze dwie) (4)

Autostrada A2 [4]

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10km (za pierwsze dwie) (2)

Droga krajowa nr 2 [2]

Inne połączenie bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)

Droga powiatowa E307 Buk - Nowy Tomyśl [1]

Promocja turystyczna:

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku) (1)

Foldery promocyjne powiatu [1]

Foldery gminy Opalenica [1]

Suma punktów za kategorię II: [43]

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego**III.A. Instytucje Kultury**

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino „Nowość” w Nowym Tomysłu pl. Niepodległości 3 [2]

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro zbąszyńskie [2]

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Dąb szypułkowy w Łomnicy [1]

Głaz narzutowy w Wąsowie [1]

Wieże widokowe stałe dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża widokowa Czarna Góra, gmina Miedzichowo [1]

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna, rekreacyjna

Baseny kryte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt) (2)

Mały basen w Porążynie [2]

Plaże morskie, plaże jeziorne, rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

Plaża miejska w Zbąszyniu [2]

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Centrum językowe IDEA, ul. Krótka 6 Nowy Tomysł [2]

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Gimnazjalna 1 Opalenica [2]

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Kompleks boisk REMES, Opalenica [1]

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (pierwsze dwa) (1)

Centrum jeździeckie Jansowka, Kuślin www.jansowka.pl [1]

Suma punktów za kategorię III: [17]

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:**IV.A. Instytucje w regionie:**

Obecność uniwersytetu w regionie (za pierwszy) (4)

UAM Kolegium Języków Obcych - filia w Nowym Tomysłu [4]

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie

Brak obiektów w tej kategorii

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie

Całoroczne centra kongresowe (za pierwszy obiekt) (3)

*Centrum Kongresowe Hi-Fi, Hotel****, Paproć [3]*

IV.D. Oferta shoppingu w regionie

Autoryzowany punkt sprzedaży zpeycyficznych produktów regionalnych z patentem europejskim (za pierwszy obiekt) (2)

Punkt sprzedaży sera topionego z kminkiem, zakład Top-Tomyśl, ul. Kolejowa 33 [2]

Deptak handlowy (za pierwszy) (2)

Wiklinowy Deptak w Nowym Tomysłu, ul. Mickiewicza [2]

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Nowy Tomyśl – Biesenthal (Niemcy) [1]
Nowy Tomyśl – Goch (Niemcy) [1]
Powiat nowotomyski – Powiat Poczdam-Mittelmark (Niemcy) [1]
Gmina Opalenica – Gmina Moerdijk (Holandia) [1]

Suma punktów za kategorię IV: [15]

Suma punktów:
Kategoria I: 125
Kategoria II: 43
Kategoria III: 17
Kategoria IV: 15

RAZEM: 200 punktów

2. Ocena powiatu nowotomyskiego z punktu widzenia turystyki kulturowej

Powiat nowotomyski jest regionem o średnim potencjale kulturowym (125 w kategorii I). Fakt ten może dziwić, ze względu na obecność aż 4 miast, z których 3 mogą poszczycić się ponad 600 letnią historią. Problemem jest jednak brak zabytków wyższej rangi. Wszystkie obiekty w tej grupie odgrywają znaczenie lokalne i nie stanowią magnesów dla licznych potencjalnych turystów. Trudno wskazać obiekt, który mógłby odegrać taką rolę. Najciekawszym zespołem obiektów wydaje się być Lwówek z bardzo interesującym kościołem gotyckim z XV wieku oraz z jednym z dwóch w Europie gwieździstych rynków. Wypromowanie tych obiektów jest jednak rzeczą niezwykle trudną, ze względu na bardzo słaby stan ogólnej estetyki miasta oraz miejscowego zaplecza usług turystycznych. Opalenica, która wizualnie prezentuje się dużo lepiej, ma z kolei szansę zaistnieć przynajmniej w skali województwa, z muzeum motocykla LECH – pierwszego w Polsce jednoślada. Ta oferta znajduje się jednak dopiero w sferze planów Urzędu Gminy. Na obecną chwilę najbardziej ciekawie prezentują się zabytki dziedzictwa kulturowego na terenie poszczególnych sołectw. Potencjalną oś lokalnego szlaku turystycznego, który mógłby się tu rozwinąć stanowią na przykład trzy cenne barokowe kościoły drewniane, w Łomnicy, Bukowcu i Brodach. W powiecie podejmuje się na znaczną skalę działania konserwatorskie w odniesieniu do obiektów budownictwa użytkowego i rezydencjonalnego. Odrestaurowany został obiekt w Dakowych Mokrych. W Wąsowie zachwyca pałac Sczanieckich. Są to jednak inicjatywy komercyjne, podejmowane przez osoby prywatne. W rękach władz samorządowych wciąż znajdują się okazałe, ale niszczone pałace w Niegoluwie, Pakosławiu czy w Koninie. Niedosyt pozostawiają też obiekty, które co prawda znajdują się w dobrym stanie, ale są całkowicie niedostępne, jak pałace w Posadowie i w Michorzewie. Sporo do życzenia pozostawia też infrastruktura turystyczna. Przede wszystkim brak stulecia czynnego punktu informacji turystycznej w stolicy powiatu, brak dobrych oznaczeń dojazdu do obiektów, brak ciekawych lokali gastronomicznych a tradycyjną lub regionalną kuchnię. Plusem powiatu jest dość dobrze rozwinięta baza hotelowa. Składają się na nią obiekty prawie wszystkich klas, poza hotelami pięciogwiazdkowymi. Ciekawą i oryginalną inicjatywą jest stawianie przez Starostwo Powiatowe tzw. wigwamów. Są to ogrodzone tereny w różnych sołectwach, ze stojącym na środku drewnianym wigwamem, które mogą być wynajęte na imprezę plenerową. Opiekują się nimi miejscowi gospodarze, często oferując dodatkowe atrakcje, jak catering. Powiat zdecydowanie nie jest białą plamą na turystycznej mapie Polski, ale w dziedzinie turystyki kulturowej nieprędko będzie popularną destynacją.

3. Powiat nowotomyski jako destynacja turystyki kulturowej

Po przeprowadzeniu w sierpniu 2009 roku analizy potencjału kulturowego powiatu nowotomyskiego można stwierdzić, że brak w regionie jednej, dominującej formy turystyki kulturowej. Omawiany obszar nie jest utożsamiany z ponadregionalną marką, czyniącą go jako miejsce lub obszar rozpoznawalnym za granicą czy choćby w skali kraju. Na krajoznawczej mapie Polski mikroregion ma szanse zaistnieć bardziej jako obszar rozwiniętej agroturystyki i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. Natomiast spośród licznych i niestety słabo rozwiniętych form turystyki kulturowej, najatrakcyjniejsza wydaje się turystyka eventowa i dziedzictwa kulturowego. Pozostałe, których rozwój wymagałby jednak zdecydowanie większych nakładów, to: turystyka muzealna, etniczna, biograficzna i zabytków techniki. Region wyraźnie stawia na business, a szansę rozwoju turystyki widzi właśnie w turystyce biznesowej i konferencyjnej.

Turystyka eventowa

Eventy kultury masowej odbywające się w regionie są największą szansą rozwoju turystyki kulturowej. Mają one już swoją renomę oraz tradycje, a ich promocja nie wymaga dużych nakładów pieniężnych. Najatrakcyjniejszym wydarzeniem jest odbywający się w Nowym Tomyślu, sierpniowy *Jarmark Chmielo-Wikliniarski*. Jest to trzydniowy festyn, podczas którego podziwiać można pracę plecionkarzy, kupić ich produkty, czy skosztować tradycyjnych potraw, wyprodukowanych przez miejscowe gospodynie. Jarmark upamiętnia tradycję upraw chmielu i wikliny, z którymi jednoznacznie kojarzony jest Nowy Tomyśl. Wiklina „napędza” Nowy Tomyśl, wykorzystywana jest w niemal każdym mniejszym czy większym wydarzeniu kulturalnym miasta i w dodatku kreuje jego ciekawy PR – pobijanie rekordu Guinnessa przy pleceniu największego kosza świata, czy też akcja „zamień foliówkę na wiklinówkę” - czyli promocja ekologicznych koszyków wiklinowych, doskonałych na codzienne zakupy. Na uwagę zasługują także m. in. *Plenery Wikliniarskie* organizowane przez Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa.

Inną wartą uwagi imprezą plenerową jest trzydniowa *Biesiada Kozłarska*. Organizowana jest ona co roku od 34 lat przez Zbąszyńskie Centrum Kultury. W czasie jej trwania posłuchać można dźwięków unikatowych instrumentów: kozła ślubnego i weselnego, sierszenek i mazanek. Biesiada organizowana jest w ramach Regionu Kozła, zrzeszenia gmin kilku powiatów wielkopolskich i lubuskich, gdzie nadal grywa się na tym tradycyjnym instrumencie.

Z innych ciekawych, ale mniejszych eventów kulturowych wymienić można Wojewódzki Festiwal Piosenki i Tańca w Zbąszyniu oraz Dni Bolewic z prezentacją regionalnych potraw - „Palce Lizać – Nasze Kulinarne Dziedzictwo”. Natomiast w kontekście rozwoju turystyki eventowej słabszymi punktami okazują się Opalenica i Lwówek. Miasta o tak bogatej historii mogłyby lepiej zadbać o swoją ofertę kulturalną. Prosi się także zorganizowanie eventu związanego z osadnictwem olęderskim, aby przybliżyć jego dzieje i tradycje.

Turystyka dziedzictwa kulturowego

Wytyczenie jednego, tematycznie jednolitego szlaku po zabytkach dziedzictwa kulturowego w mikroregionie jest zadaniem praktycznie niemożliwym. Największą atrakcją wydają się być jego barokowe kościoły drewniane. Są one jednak tylko trzy i w dodatku stoją w znacznym oddaleniu od siebie (Brody, Bukowiec, Łomnica). Można by je natomiast włączyć do większego szlaku po drewnianych zabytkach sakralnych Wielkopolski. Ponadto warte uwagi są niektóre świątynie gotyckie (Opalenica, Lwówek), a także kilka obiektów świeckich (pałac w Wąsowie, ratusz w Opalenicy). Pojawia się jednak problem innego rodzaju. Atrakcję turystyczną tworzy nie tylko sam obiekt, ale także jego dostępność.

Pomimo, że wymienione obiekty można stale lub czasowo obejrzeć od wewnątrz, to problemem jest dostępność terenowa. Zdarza się, że dojazd do obiektu jest w bardzo złym stanie, a odległość od głównej drogi za długa, by pokonać ją pieszo. Kiedy zaś droga nie jest najgorsza, trzeba ją znaleźć, tymczasem ze wszystkich obiektów w regionie tylko lokalizacja pałacu (hotelu) w Wąsowie nie sprawia problemu dzięki dobrej sieci informacyjnych drogowych. Po trzecie, nawet w przypadku oznakowania dojazdu i dobrego stanu drogi w pobliżu cennych obiektów nie ma miejsc do ustawienia autokaru (tak np. przy kościele św. Jana Chrzyciela i Jana Ewangelisty w Lwówku). Istotny problem stanowi także stosunek opiekunów licznych obiektów do turystyki. Nie sposób znaleźć przy samym obiekcie informacji o miejscu przechowywania kluczy do niego czy kontaktu do osoby sprawującej pieczę nad nim. Wycieczka, która zdecyduje się na objazd powiatu nowotomyskiego w celu odkrywania zabytków dziedzictwa kulturowego na pewno nie będzie rozczarowana wizytą w poszczególnych obiektach, niemniej taka grupa musi mieć bardzo aktywnego pilota, niezawodny autokar i ... sporo szczęścia.

Turystyka muzealna

Na terenie powiatu nowotomyskiego znajdują się trzy jednostki muzealne, przy czym tylko jedna z nich stanowi placówkę samodzielną. Z jednej strony oferta muzealna jest więc relatywnie skromna, z drugiej natomiast dosyć oryginalna i interesująca. W Zbąszyniu znajduje się Muzeum Regionalne i Regionu Kozła. Jego wadą jest krótki czas pracy, który na miejscu usprawiedliwiany jest niską frekwencją. W Nowym Tomysłu znajduje się z kolei ciekawe i prężnie działające Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa. Poza historią tych rzemiosł i licznymi, ciekawymi wytworami wikliniarskimi, podziwiać tu można rekonstrukcję obiektu gospodarczego, wybudowanego w stylu olęderskim. Ostatnią placówką jest niewielkie i jak dotąd stosunkowo rzadko odwiedzane Muzeum Gospodarki Mięsnej w Sielinku. Tam także czas otwarcia jest krótki i najlepiej każdą wizytę umawiać telefonicznie. Dwa ostatnie z opisanych muzeów stanowią oddziały Narodowego Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie pod Poznaniem. Niestety, wymienione obiekty wydają się liczyć głównie na gości z Polski, ponieważ jedynie w muzeum Gospodarki Mięsnej przewodnik obsługuje grupę po angielsku.

Jako uzupełnienie tej formy turystyki można uznać dwa ciekawe miejsca, które nie klasyfikują się jako placówki muzealne. W Nowym Tomysłu, w Bibliotece Powiatowej obejrzeć można ciekawą kolekcję medalierską, natomiast w Wąsowie miejscowy rolnik, p. Rogal, prowadzi mały skansen pszczelarsko-rolniczy.

Turystyka biograficzna

Stwierdzenie, że omawiany region posiada znaczniejszy potencjał turystyki biograficznej byłoby zapewne oceną na wyrost. Jedynym szlakiem tego rodzaju, który poprowadzono przez powiat, jest szlak Emilii Sczanieckiej, Wielkopolanki, której sława, pomimo zasług w pomocy społecznej czy wspieraniu polskich ruchów powstańczych nie wyszła poza granice województwa. Warto w tym kontekście wspomnieć też o Opalenicy i o panującym tam niegdyś rodzie Opalińskich. Była to jednak linia mniej znana niż ta z Sierakowa, a po najślawniejszej z nich – Katarzynie – żonie Stanisława Leszczyńskiego, nie zachował się tu żaden zabytek, zaś fakt jej narodzin w tym mieście jest coraz bardziej wątpliwy. W Wojnowicach natomiast urodził się Kazimierz Raczyński – Starosta Generalny Wielkopolski, przewodniczący Poznańskiej Komisji Dobrego Porządku oraz założyciel znanego i zasłużonego rodu Raczyńskich. Wszystkie te fakty pozwalają na włączenie mikroregionu w większe projekty i programy wycieczek w ramach regionalnej turystyki biograficznej po Wielkopolsce.

Turystyka industrialna

Jeszcze do niedawna Brody, w gminie Lwówek, posiadały zabytek przemysłowy na skalę europejską – dwa drewniane silosy. Niestety, pozostawione same sobie, nie przetrwały one próby czasu. Dzisiaj brak jednego, wyróżniającego się zabytku techniki. Liczne są XIX wieczne zespoły folwarczne, z których najciekawszą architekturą charakteryzuje się ten w Wąsowie. Obecnie działa tam przedsiębiorstwo rolnicze. Dostęp - przynajmniej z zewnątrz - jest możliwy, po telefonicznym umówieniu się. W krajobrazie powiatu dostrzegalne są wiatraki typu koźlak, które jednak w większości są w opłakanym stanie. Z innych obiektów wymienić można zabytkową chlewnię w Rudnikach, gorzelnie w Michorzewie i w Brodach, młyn w Nowym Tomysłu i kuźnię w Nądni. Wszystkie one pochodzą z XIX wieku, jednak tylko kuźnia (znajdująca się nieopodal Zbąszynia) zachowała swój charakter i do dzisiaj - dzięki panu Marianowi Kwaśnemu - pełni swoje pierwotne zadania. Pozostałe obiekty są niedostępne: mieszczą się w nich mieszkania, firmy (Brody) lub popadają w ruinę pozostawione bez gospodarza (Rudniki).

Turystyka etniczna i sentymalna

Wsie olęderskie, zakładane na terenie powiatu w XVII i XVIII wieku mogą okazać się ciekawą destynacją turystyki kulturowej. Ze względu na charakterystyczny typ budownictwa, układy przestrzenne wiosek i piękne położenie dzisiejsze osady posiadają także potencjał rozwoju programów turystyki wiejskiej. Ze względu na to, że nie jest to typowa architektura tych ziem, a pojawiła się tu za sprawą innej grupy osadniczej z Niderlandów, posiada także szansę rozwoju turystyki etnicznej. Wreszcie po trzecie, ze względu na dużą różnorodność narodowościową mieszkańców nowotomyskich wsi olęderskich, wielu spośród potomków ich mieszkańców może szukać tu swoich korzeni i przyczyniać się w ten sposób do rozwoju turystyki sentymalnej. Jednak jak dotychczas turyści kulturowi chętni bliższemu zapoznaniu się z tematem kolonizacji olęderskiej napotkają na podstawowe problemy. Przede wszystkim nie mogą oni liczyć na oznaczenie dojazdu do cennych architektonicznie obiektów (choć być może dla niektórych z nich może być to dodatkowa atrakcja związana z ich poszukiwaniem). Innym problemem jest faktyczna dostępność obiektów. Każdy z nich obecnie jest zamieszkały i jedynie dobra wola ich gospodarzy zadecyduje, czy wytrwałe poszukiwania skończą się sukcesem. Szansą rozwiązującą oba problemy byłoby stworzenie w mikroregionie skansenu budownictwa olęderskiego. Na dzień dzisiejszy jednak zainteresowani muszą zadowolić się odtworzonym budynkiem gospodarczym, będącym w posiadaniu Muzeum Chmielarstwa i Wikliniarstwa w Nowym Tomysłu lub oryginalnymi, dostępnymi zabytkami znajdującymi się niestety ponad 100 km od Nowego Tomysłu w skansenie w Dziekanowicach.